

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; po šil po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 20. avgusta 1879.

Obseg: Vabilo čast. gosp. udom c. k. kmetijske družbe kranjske v izredni občni zbor 3. dne septembra 1879. — Ali so res čebele škodljive trtoreji? — Gospodarske skušnje. — Gospodarske novice. — O vcenitvi zemljišč za uravnavo zemljiškega davka na Kranjskem. — O občni državni požarni zavarovalnici. — Shod antropologov in zgodovinarjev v Ljubljani. — Jezikoslovne opazke. (Dalje.) — Naši dopisi. — Noviĉar.

VABILO

ĉastitim gosp. udom c. k. kmetijske družbe
kranjske

v izredni občni zbor

3. dne septembra 1879.

(Zbirališĉe je v dvorani mestnega magistrata dopoldne ob 9. uri.)

Obravnaval v tem zboru

se bode le samo en predmet, namreĉ: preuredba §. 27. družbinih pravil od 1867. leta, ki naj se v prihodnje razdeli v 2 oddelka: A. in B.

Oddelek A. obsega celi §. 27. dosedanjih pravil, premeni se le odstavek IV., ki naj se v prihodnje glasi:

IV. V odsek za rejo goveje živine in drobnice, potem poljedelstvo in senoĉestvo.

Oddelek B. je nov dodatek k §. 27. dosedanjih pravil, ter naj se glasi tako-le:

Zraven imenovanih odsekov, v katere se iz središkega odbora volijo odborniki, je pa še en poseben samostojin odsek za konjerejske zadeve kranjske.

Ta odsek opravlja svoj posel samostojno po doloĉilih svojega statuta. S c. kr. drĉavnimi in drugimi uradi obĉuje ta odsek po poti središkega odbora družbe kmetijske, ki jim vse vloge in predloge odsekove brez premembe izroĉuje.

Tu ima podpisani odbor le še to opomniti, da navetovana prememba je le posledica tega, kar je občni zbor sklenil 29. januarija t. l., ko se je obravnavala 6. toĉka tadanjega programa, po kateri se imajo opravila bivše c. k. deželne konjerejske komisije izroĉiti posebnemu odseku c. k. kmetijske družbe kranjske.

Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 10. avgusta 1879.

Karol baron Wurzbach, predsednik.

Dr. Jan. Bleiweis, tajnik.

Gospodarske stvari.

Ali so res čebele škodljive trtoreji?

Goriška deĉela je, kakor smo uĉe povedali, dobila postavo, po kateri dobi popotna ĉebeloreja hud udarec. To postavo so zahtevali posebno vinorejci, ki so trdili, da čebele škodujejo trtoreji s tem, da tudi grozdje napadajo. To pa ni resnica.

Tako piše slavni ĉebelorejec pastor Saupe, predsednik saksonskega ĉebelorejskega društva v svojem letnem poroĉilu o koristi ĉebel: Na Saksonskem je 17.000 ĉebelnih panjev. Iz vsakega panja izletava na dan po 10.000 ĉebel na pašo, torej 170 milijonov ĉebel, katerih vsaka na dan 4krat izleti, vse skupaj toraj 680 milijonov, ali v 100 dneh v letu 680.000 milijonov. Vsaka ĉebela obiše po 50 cvetlic, toraj vse skupaj so obiskale 3, 400.000 milijonov cvetlic. Ako od 10 cvetlic ostane oprasena ali oplodena po ĉebelicah le ena sama, uĉe moramo računati, da je po ĉebelicah oplodeniĉ 340.000 milijonov cvetlic!

A tudi grozdju niso ĉebelice prav nič na škodo. To dobro pojasnuje sledeĉi spis, katerega je list „Atti e memorie“ priobĉil po Źelji gosp. Pagliaruzzi-ja, prvaka goriške ĉebeloreje, ki je prevodil v italijanski jezik nek ĉlanek slavnega ĉebelorejca viteza Rauschenfelsa, stanujoĉega v Parmi, toraj v sredini vinskih trt. Omenjeni zvedeni ĉebelorejec piše: Ko bi bil izrek o poškodovanji grozdja po ĉebelah resniĉen, moral bi uĉe zdavnej premeniti stališĉe mojega ĉebelnjaka, sicer bi mi bile čebele vse grozdje pokonĉale, kajti moj ĉebelnjak, v katerem stoji nad 100 panjev, je prav v sredi mojih vinogradov, kajti tu v Parmi pomanjkuje ob ĉasu dozoritve grozdja sleherne paše za čebele in bi torej stradajoĉe čebele morale napasti zrelo sladko grozdje, da se ohranijo pred poginom po lakoti. A toliko let nikdar nisem tega zapazil. Minulo leto bilo je eno najslabših za ĉebelorejo, od maja do novembra ni padla ne ena kaplja deĉja, čebele so prav stradati morale. Pri vsem tem ostalo je vse moje sladko grozdje popolno od ĉebel nepoškodovano, ĉeravno bilo je popolno zrelo in silno sladko uĉe koncem meseca avgusta, torej ob ĉasu, ko čebele še najbolj izletavajo na pašo in ko so še v jako obilnem številu. Res je, da zrelo grozdje poškodujejo tiĉi, ose, sršeni, mravlje, a nikdar čebele, katere le v hudi sili posrkavajo uĉe naĉete, ra-

njene jagode. Saj tudi ne morejo, ker njih srkalo ni vstvarjeno, da bi trdo kožico jagode nabosti moglo. Drugače vstvarjene so ose, katere imajo jako močna vgrizala, s katerimi zamorejo oglodati in prebosti tudi trdo kožo jagod in sadja.

Gospodarske skušnje.

* *Novo orodje za žvepljenje trt.* Vinorejci v Bolcani (Bozen) na Tirolskem hvalijo orodje za žvepljenje trt, ki ga izdeluje gosp. Ranzi v Bolcani in ga tudi popotni učitelj gosp. Franke priporočuje. To orodje je majhen okrogel pihavnik, za rabo kaj pripraven. Žveplo, katero se vanj dene, se skoz plehasto cevko ven potisne, pa mora poprej še skozi tanko drateno mrežico iti. Zraven tega je prav dober kup in tudi na Laškem zeló hvaljen. Kdor ga želi, naj se obrne do kmetijske družbe v Bolcani.

Gospodarske novice.

* *Vožnina na zbor vinorejcev na Dunaji 22. sept.* je južna železnica (Südbahn) za tretjino znižala. Kdor želi deležen biti te znižane vožnine, mora se pri vodstvu železnice izkazati z legitimacijo, ki jo dobí od centralnega odbora tega vinorejskega shoda (Central-Ausschuss des Weinbau-Congresses) na Dunaji.

* *Letina v Avstriji* bo, kakor se poročila glasijo, v obče slaba. Posebno osupnilo je poročilo iz Oggerskega, kjer pšenica, rž in ječmen nenavadno slabo in malo zrnja dajejo; oves je nekoliko boljši, sploh se pa misli, da bo Oggerska žita imela prodati za polovico manj od lani; na koruzo, krompir in ajdo pa suša pritiska. Vina bo tudi manj, vendar boljšega, kakor je bilo lansko, če še september lep ostane. Vino in žito je v ceni malo nategnilo; vendar preveč na to ni gledati, ker je letina v Rumuniji, na Ruskem, pa tudi na Nemškem dobra, Angleži in Francozi pa so začeli iz Amerike neznano veliko žita privvažati.

* *V Budapešti* bo 27. avgusta t. l. šesti mednarodni semenski in žitni sejm. Razstavile se bodo tudi mašine in orodje za mline, pivovarije in izdelovanje spirita. Vstopnine bo 1 gold. plačati.

* *V Lvovu* bo vsled sklepa c. k. gališke kmetijske družbe 15. in 16. septembra t. l. prvi žitni in semenski sejm. Razstava plemenske živine in gališkega hmelja se bo pa tam uže 14. septembra začela. Vstopnina bo znašala 1 gold.

O vcenitvi zemljišč za uravnavo zemljiškega davka na Kranjskem.

Meseca julija se je vcenilo:

A. Poljskih zemljišč:

v cenitvenem okraji:

Postojnskem v 20 občinah s .	33.418	parcelami
Črnomaljskem v 6 občinah z	19.568	„
Kočevskem v 3 občinah s .	15.970	„
Novomeškem v 6 občinah s .	14.681	„
Ljublj. okolice v 8 občinah z	8.998	„
Kranjskem v 8 občinah s .	4.774	„
Krškem v 2 občinah s . . .	1.439	„

skupaj v 53 občinah z 98 848 parcelami

B. Gozdnih zemljišč:

v cenitvenem okraji:

Logaškem v 22 občinah s .	43.168	orali
Radoljskem v 10 občinah z	32.108	„
Kočevskem v 19 občinah s .	25.421	„
Novomeškem v 6 občinah s	5.555	„
Postojnskem v 18 občinah z	807	„

skupaj v 75 občinah s 107.059 orali.

Do konca julija letošnjega leta je vcenitev bila popolnem dognana:

1. na poljskih zemljiščih v okraju radoljskem, kamniškem, ljubljanske okolice, logaškem, litijškem, krškem, kočevskem in novomeškem.

2. na gozdnih zemljiščih pa v okraju radoljskem, kranjskem, kamniškem, ljubljanske okolice, logaškem, litijškem, krškem, kočevskem in črnomaljskem.

O občni državni požarni zavarovalnici.

V prevdarek posebno državnim poslancem.

Ni ga skoraj dneva, da bi se v časopisih o novih požarih ne čitalo, kateri ljudem, kar so jim drugi elementi dosedaj pustili, neusmiljeno vpepeljujejo, ter sem in tja dostikrat — poprej še precej trdnega kmetiča — popolno vničijo. Čita se dalje, tu in tu je bilo le toliko jih za male zneske zavarovanih, tam samo eden — tam pa celó nobeden ne, kar je zares prežalostno čuti, a še veliko britkeje pa skušati. Taki pogosti požari množijo revščino in pomanjkanje; rinejo ubogega kmetiča v popolni propad, ker ne le pogorelcem, nego tudi drugim z vsakovrstnimi davki na vse strani preobloženim sodeželanom sitnosti in neprijetnosti napravljajo. — O takih prilikah kličejo se usmiljena srca na pomoč — za milodare. A koliko jih je pa tacih, da bi pri najboljši volji in usmiljenosti mogli svojim onesrečenim sobratom v današnjih kritičnih denarnih zadevah tudi v resnici kaj pomagati? Malo, krvavo malo!

Pri tako pogostih požarih ne trpé pa le pogorelci in sosedje sodeželani, nego tudi država sama. — Kako mora oni, kojemu je plamen vse imenje popolnoma uničil, a je poleg tega še zadolžen tako, da ne more več svojih poslopij pozidati, še dalje davke plačevati, ker sam popolnoma na beraško palico pride?

Reklo se bode: naj se pa vsakdo proti ognju zavaruje! Res je — ali koliko ljudi je zavarovanih, kateri uže morebiti 30 — 40 let svojo zavarovalnino zmerom redno plačujejo; pride pa izredno slaba letina, pomanjkanje denarja, bolezen v hišo, oddaljenost od dotičnega agenta — pozabljivost, — obrok vplačevanja se morebiti za kake dni zamudí, med tem pride požar, in — pogorelec — ne dobí ničesa, kar se je letos tukaj dvema revežema pripetilo, od katerih je posebno eden popolnem in skoraj gotovo za vselej razdejan.

Hvala Bogu, je še nekaj zavarovalnic, katere so solidne in zanesljive, na pr. Slavija v Pragi, „Donau“, vzajemna zavarovalnica v Gradcu, peštanska in pa tržaška „Riunione Adriatica di sicurtá“, katere se pa vse svojih pravil točno držé, kar tudi mora biti, ter izplačujejo zavarovane premije le tistim zavarovancem, kateri so letni donesek o pravem času vplačali. A to so pa tudi le privatni zavodi, do katerih ljudstvo posebno po — znanim krah — posebnega zaupanja nima in ga imelo ne bode, tem manj, ker ima o pokojni „Sloveniji“ grenke in žalostne skušnje. Oplašili so pa tudi leta 1873. sleparski agenti neke italijanske — v našem cesarstvu ne priznane zavarovalnice — „Unione“ tukajšnje ljudstvo, kateremu so na tisuče forintov izsrkali ter jih v bla-